

Benedikt z Nurie, zakladatel řádu, otec Západního mnišství

narozen: kolem r. 480 v Norcii (Nursie), Itálie

zemřel: 21. března 547 na Montecassinu, Itálie patron Evropy (od r. 1964); učitelů, horníků, mědirytců a speleologů (výzkum jeskyň)(od r. 1957); studujících; umírajících; proti horečce, zánětům, otravám a onemocnění kameny; proti čarování

Otec západního mnišství - jak by bylo možno lépe popsat velikost a jedinečnost muže, který měl jako žádný jiný před ním i po něm vliv na klášterní život a činnost vůbec: Benedikt z Nursie. „**Ora et labora**“, modli se a pracuj, toto slavné heslo zakladatele řádu z Norcie, devíza benediktinského řádu, který byl od 8. do 12. století jedinou řeholí západního mnišství, přispělo značně ke kultuře středověku.

Vysoko nahoře v horách Umbrie, v malém místě Norcia (Nursia), přišel na svět Benedikt podle podání kolem roku 480. Se svou sestrou-dvojčetem Scholastikou zde strávil v drsném odloučeném kraji své dětství. Na statku, kde kdysi stál Benediktův rodný dům, se dnes zvedá kostel sv. Benedikta. V chladném, střízlivém dolním kostele, dnes je to kaple, tehdy světnice, se narodili před půldruhým tisíciletím Benedikt a Scholastika.

Po školním období poslali rodiče Benedikta na studie do Říma. Vysoce inteligentní student však uprchl před dokončením studií pro nemravnost svých spolužáků do samoty sabinských hor. Nějakou dobu žil tam Benedikt v Affile (Enfi-de) pohromadě se skupinou asketů. Pak se uchýlil do osamělé jeskyně v údolí řeky Ania u Subiaka, kde vedl po tři roky v úplné samotě život přísného pokání. Společenství poustevníků z blízkého kláštera Vi-covaro jmenovalo pak Benedikta svým představeným. Avšak jakmile se pokusil vzdělaný poustevník uspořádat život poustevníků, spáchali na něj atentát jedem.

Zklamaně se vrátil Benedikt do své jeskyně u Subiaka. Tam postupně shromažďoval poustevníky z celého kraje kolem sebe. Utvořilo se dvanáct malých mnišských společenství, všechna organizována Benediktem. Každé společenství mělo brzy vlastní klášter, všechny vedl Benedikt. Tak se stal Benedikt z Nursie zakladatelem mnišství na Západě.

Rok 529 byl další důležitou zastávkou v Benediktově životě: opustil Subiako - kde je dnes ostatně vidět ještě dva kláštery, Monastero di S. Scholastica (klášter sv. Scholastiky) a klášter sv. Benedikta (s nádhernými freskami a jediným obrazem Františka z Assisi, který byl namalován ze jeho života) - a založil u latinského místa Cassina, jiho východně od Říma, klášter Monte-cassino, který se stal brzy světoznámým.

Zde napsal Benedikt svou „Regula Benedicti“, která se stala základem všech benediktinských klášterů Západu, které odtud vyšly. Říká se, že Benedikt se stal svou řeholí „stavitelem křesťanského Západu“.

Už r. 589 byl v Lateráně v Římě benediktinský klášter. Benediktinský mnich se stal r. 590 nakonec papežem: byl to Řehoř Veliký. Benediktinské kláštery a jejich klášterní školy byly v průběhu staletí centry kultury a vzdělání. Už koncem 6. století konali benediktinští mniši misie v Anglii, v 7. století se uchytila benediktinská řehole ve Francii.

Na Zelený čtvrtek roku 547, bylo to 21. března, zemřel Benedikt při modlitbě před oltářem klášterního kostela na Montecassinu. Mniši pochovali svého zakladatele řádu vedle jeho sestry Scholastiky. 11. července 673 (703?) - proto pamětní den 11. července - byly přeneseny Benediktovy ostatky prý do Fleury ve Francii, které se pak nazývalo Saint-Benoit-sur-Loire.

Jiné výzkumy mluví pro to, že zůstaly ostatky vždy na Montecas, protože tam bylo zřejmé ve všech dobách silné uctívání Benediktových ostatků. Původní Benediktův hrob byl odkryt při nové výstavbě kláštera Montecassino, který byl zcela zničen v r. 1944 ve druhé světové válce.

Úcta a tradice: *k Benediktovi se upínala po všechna staletí tradice. Byly používány „Benediktovy medaile“ nebo „Benediktovy haléře“ jako amulet, který měl přinést uzdravení lidem i zvířatům a ochranu před nečasem a bouřkou. Aby se zlí duchové nepřibližovali k umírajícím, zvonily „Benediktovy rolničky“.*

Benediktův kult se šířil stejnou měrou především na Západě tak, jak se rozmáhal benediktinský řád “.

Znázorňování: *Benedikt z Nursie je znázorňován buď jako opat nebo jako benediktinský mnich v černém hábitu. Mívá u sebe pohár s hadem jako připomínku na pokus o atentát s jedem, nebo s krkavcem, který -rovněž jako vražedný pokus - odnáší v zobáku otrávený chléb. Často byla znázorňována také scéna, jak Benedikt umírá; většinou obklopují zakladatele řádu mnozí mniši.*

Kříž sv. Benedikta

(benediktinský kříž, Benediktův kříž. Benediktinská medaile. benediktinský medailon)

Kříž sv. Benedikta je řadovým odznakem benediktinů.

Kříž obsahuje Benediktovo zažehnávání. Jde o ozdobný řecký kříž umístěný v oválu.

*Mezi rameny kříže jsou písmena **C S P B** (Crux Sancti Patris Benedicti, tj. Kříž otce Benedikta)*

*Na svislém břevnu kříže jsou písmena **C S S M L** (Crux Sancta Sit Mihi Dux, tj. Kříž svatý ať je mým světlem)*

*a na příčném břevnu jsou písmena **N D S M D** (Non Draco Sit Mihi Dux, tj. Drak (d'ábel) ať mi není vůdcem)*

*Nahoře uprostřed se někdy nachází slovo **PAX** (tj. pokoj)*

Na oválném pásu kolem kříže je dále umístěno 14 písmen:

VRSNSMV SMQLIVB

Vade Retro Satana Numquam Suade Mihi Vana

Sunt Mala Quae Libas Ipse Venena Bibas

**Odstup satane, už. mně nikdy nesváděj, tvé sliby jsou jen
klam, svůj jed si vypij sám**

Z »Řehole« svatého Benedikta (Ničemu ať nedávají přednost před Kristem)

Když chceš začít něco dobrého, pros nejdřív naléhavě Boha, aby to přivedl k dobrému konci, aby se ten, který nás již s láskou přijal mezi své syny, nemusel jednou rmoutit nad našimi špatnostmi. Neboť všech jeho darů, které do nás vložil, máme vždycky užívat k jeho službě tak, aby jednou jako rozhněvaný otec své syny nevydědil, ani aby nás jako obávaný pán, popuzený našimi zlými činy, neodsoudil k věčnému trestu jako ničemné služebníky, kteří ho nechtěli následovat, a tak vejít do slávy.

Tak jako je horlivost ve zlém, plná hořkosti, a taková horlivost odvádí od Boha a vede do pekla, tak je také horlivost v dobrém, a ta odvádí od špatností a vede k Bohu a k věčnému životu. Tuto horlivost mají mniši projevovat s největší láskou, to znamená: v uctivosti předcházet jeden druhého; s velikou trpělivostí vzájemně snášet své nedostatky tělesné i duševní; v poslušnosti se navzájem předstihovat; nikdo ať nehledá to, co považuje za svůj vlastní prospěch, ale spíše to, co prospívá druhému; ať si s čistým úmyslem prokazují bratrskou lásku; ať jsou z lásky plní bázně před Bohem; ať s upřímnou a pokornou oddaností milují svého opata; a ničemu ať nedávají přednost před Kristem. Ten kéž nás všechny dovede do věčného života...

Od sv. Benedikta se mohu učit žít tak, aby má modlitba byla životem služebné lásky a má práce modlitbou v lásce.

Svatý Benedikte, dej, aby se Evropa, vyrostlá z křesťanských kořenů, našimi modlitbami i prací stávala hodnotnou společností.

Bože, Tys povolal svatého opata Benedikta, aby jako veliký učitel duchovního života ukazoval cestu těm, kdo se zasvětili Tvé službě; prosíme Tě, uč i nás, abychom ničemu nedávali přednost před láskou k Tobě a velkodušně kráčeli po cestě Tvých přikázání. Skrze Tvého Syna Ježíše Krista, našeho Pána, neboť on s Tebou v jednotě Ducha svatého žije a kraluje po všechny věky věků. Amen